

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/81/2021
Identifikačné číslo spisu: 8717010244
Dátum vydania rozhodnutia: 04.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8717010244.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného G.. F. D. a U. U., pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1 Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 4. novembra 2021 v Bratislave dovolanie obvinených podané prostredníctvom ich obhajcu JUDr. Marcela Mašana, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2021, sp. zn. 4To/8/2021, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného G.. F. D. a U. U. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 23. novembra 2020, sp. zn. 4T/23/2017 boli obvinení G.. F. D. a U. U. uznaní za vinných z prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) na tom skutkovom základe, že

G.. F. D. ako konateľ obchodnej spoločnosti B. S., s.r.o., so sídlom F., W. XX, IČO: XXXXXXXXX, ktorá je vlastníkom F. W. X. F. - P. XXX kW, nachádzajúcej sa v areáli obchodnej spoločnosti LaTerra, s.r.o., so sídlom Poprad - Matejovce, Bezručova 1681, IČO. 31720277 a U. U. ako zamestnanec obchodnej spoločnosti D., s.r.o. poverený F. D. obsluhou a prevádzkovaním F. W. X. F. - P. XXX kW v bližšie nezistenom čase od jesene 2014, kedy sa ukončilo vyprázdňovanie fugatu z nádrže koncového skladu bioplynovej stanice, do 24. februára 2015 do 06.40 hod. nezabezpečili na bioplynovej stanici pravidelné vykonávanie kontroly skladov a skúšky tesnosti potrubí uzatváracích armatúr, nádrží a prostriedkov na prepravu hnojivovej zmesi - fugatu, nezabezpečili vykonávanie pravidelnej údržby a opravy bioplynovej stanice, čím konali v rozpore s ustanovením § 39 ods. 2 písm. d) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov, v dôsledku čoho nebolo včas zistené prasknutie špirály čerpadla typu SIGMA 100-GFHU 20-5 VO-1413, cez ktoré začala hnojivová zmes - fugat vytvorená chemickým procesom v nádrži koncového skladu bioplynovej stanice vytekať cez areál bioplynovej stanice do potoka s názvom Rovný a následne do Slavkovského potoka revír č. 4-2330-4-1,

v dôsledku čoho došlo dňa 24. februára 2015 k organickému znečisteniu potoka, náhlemu poklesu obsahu kyslíka vo vode a v priebehu niekoľkých desiatok sekúnd až niekoľkých minút počas priechodu organickej látky Rovným a Slavkovským potokom k hromadnému úhynu rôznych druhov rýb a to lípňa tymianového (*Thymallus thymallus*), pstruha potočného (*Salmo trutta fario*), pstruha dúhového (*Oncorhynchus mykiss*), jalca hlavatého (*Leuciscus cephalus*), čerebli (*Phoxinus phoxinus*) a mihule potočnej (*Lampetra planeri*), čím spôsobili Slovenskému rybárskemu zväzu, miestnej organizácii Poprad, so sídlom Poprad, Fraňa Kráľa 2042/31 škodu na produkcii a reprodukciu rýb a ichtyofaune vo výške 13.292,57 eur a úhynom mihule potočnej ekologickú škodu vo výške 11.949,84 eur,

Za to im súd uložil zhodne podľa § 301 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 800 eur.

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiace.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) poškodených Slovensky rybársky zväz, miestna organizácia Poprad a Okresný úrad Poprad s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podali obvinení v zákonnej lehote odvolanie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní obvinených rozhodol na verejnom zasadnutí uznesením z 28. apríla 2021, sp. zn. 4To/8/2021 takým spôsobom, že podľa § 319 Tr. por. odvolania oboch obvinených zamietol.

Dňa 14. októbra 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvinených proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2021, sp. zn. 4To/8/2021.

Ako dovolacie dôvody pritom obvinení označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) a z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. (t. j. rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli sudom vykonané zákonným spôsobom).

Zásadné porušenie práva na obhajobu videli obvinení v tom, že súdy nepribrali do konania ďalšieho znalca a znalcovi neboli položené nimi navrhnuté otázky, otázky technického charakteru nemohol zodpovedať súd. V tom videli dovolatelia aj dôvod dovolania pod písm. g) § 371 ods. 1 Tr. por.

Nesprávne právne posúdenie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinení videli v tom, že súdy nezohľadnili ich argumenty ohľadom nesprávnosti samotného projektu vypúšťania koncového skladu, nesprávnosti kolaudačného rozhodnutia, skutočnosť, že im mal byť predložený nesprávny návod na obsluhu, pričom hodnotia jednotlivé výpovede svedkov.

S poukazom na vyššie uvedené obvinení navrhli, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2021, sp. zn. 4 To/8/2021 a aby vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu prokurátor nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie

je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovolaciu argumentáciu obvinených, základ námietok, ktoré boli obvinenými podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nepribratia ďalšieho znalca do konania.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné

(nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmavať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

V kontexte jednotlivých okolností daného prípadu posudzovaných samostatne, ako aj vo vzájomných súvislostiach možno konštatovať, že tieto nasvedčujú účelovosti uplatnenej námietky, v snahe docieľiť zmenu odsudzujúceho rozsudku v prospech obvineného.

Z uvedeného dôvodu najvyšší súd dospel k záveru, že vyššie špecifikovaná námietka obvinených smerujúca k spochybneniu správnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorí sa podľa názoru obvinených dostatočným spôsobom nezaoberali hodnotením ich výpovedí a nevykonaním znaleckého dokazovania, v dôsledku čoho malo údajne dôjsť k porušeniu práv obvinených na obhajobu, nenapĺňa žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že o návrhu na doplnenie dokazovania, bolo na hlavnom pojednávaní dňa 19. novembra 2020 zákonne rozhodnuté a na verejnom dokazovaní na odvolacom súde dňa 28. apríla 2021 nemala obhajoba ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

Najvyšší súd uvádza, že námietku, ktorá svojim vecným obsahom smeruje k spochybneniu správnosti právnej kvalifikácie zisteného skutku je potrebné vecne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie

správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Ako je zrejmé z dôvodov dovolania, obvinení neodôvodnili naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku, možno len predpokladať, že sa domáhali oslobodenia spod správne kvalifikovaného skutku.

Najvyšší súd však dodáva, že konaním obvinených, popísaným v skutkovej vete, boli naplnené všetky zákonom vyžadované znaky skutkovej podstaty prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1 Tr. zák.

S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvinených nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.